

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

4. Situs, amplitudo, munimenta Sin.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

Imperium transit. Noui enim tunc Reges, nouo se faustoque appellant nomine, à quo tamdiu & Sinæ, & domus regia, & ætas eiusdem sub familiæ Imperio consequens nominatur. Ex quo mirum lux quanta Historiæ illorum affulgeat, ob succedentium principum ordinatissimas series ex quibus contextitur, discerniturque temporum ratio, consignatis semper, regnantis familiæ nomini annorum gestis per quos illa sceptrum tenuerit. Extant eiusmodi nomina, sanè insignia, & significatu arcano mira, in descriptione familiarum regalium, quale, vt alia taceam, bellicosissimi illius Ciu, qui ante annos ferè quadringentos ex sacrificuli Ethnici coquulo, in Humuum mutatus (quo bellicosum significant) & Ducem armorum formidandum, fregit, retrusitque extramurum ingentem Tartaros qui septuagesimum iam annum Sinas opprimebant, translatoque armis ab Iuena stirpe in suam Imperio, tum sibi, tum quod consequens erat Sinis, tum suæ dum illa rerum potiretur familiæ gloriosum Tamin indidit titulum, qui eximius splendor, & sol primus apud nos efferretur; cuius etiamnum superstes est tenuis & vltimus radius, in Rege iuvene, quem in montium latebras, Sinarum haud pridem dominus Tartarus coegit, ad vitam in regni angulo seruandam qui solus fidem constanter ipsi seruauerat. Sequitur nunc diagraphica Sinarum delineatio. Ea ferè in quadrum tenditur parte altera longius, eius maximo lateri probatissimæ obseruationes gradus assignant in meridiano circulo tres & viginti, ab insula Hainan, transmurum vsque Tartaris obiectum: iacet enim Hainan sub gradu nono & decimo; murus post quadagesimum secundum latitudinis borealis. Nam postquam P. Matthæus Riccius urbem regiam Pechin primus omnium comperit quadagesimo subiacere; murum autem illum, dierum agrè duorum itinere, ad Septentrionem accedere propius, clarum fuit spatio interiecto gradus relinqui non integrè duos, tribus enim circiter diebus, vnum tantum gradum Sinenles obeunt. Latus alteram quadrati breuius ab ortu in occasum, sunt qui triginta definiunt gradibus, quos erroris tum ipse Riccius, tum qui ante illum scripsere conuincunt, ipsæque adeo tabulæ, cum extrema lateris maximè semota gradus contineant dumtaxat viginti; pro ratione breuitatis quæ tantum contrahit parallelos, quantum ab æquatore recesserint. Sed longitudinem quam dicunt Geographi certò statuere id verò est operosius, spatium, inquam, à Meridiano fortunatis insulis imminenti, ex quo illam solent dimetiri. Obseruati enim ad eam signandam defectus luminum, & huc ad nos Macao, Sciaochino, Pechino, aliunde transmissi, omnino inter se plus dissident, quam ferre possit varietas tum cartarum Astronomicarum, tum qualiumcumque organorum. Quare regiam Pechin totius Imperij locum vnice memorandum, non ausim potius à Palma insula longitudine graduum centum quadraginta disiungere, quam centum quadraginta quinque, cum vtriusque ad manum in promptu habeam seruata de cælo; tametsi ne quid dissimulem quæ de Iaponia venerunt priorem

4.
Situs, amplitudo, munita Sin.

priorem magis sententiam adstruant. Sed ab hac Sinarum circumscriptione, regna excludo clientelaria quæ Sinarum nec iure, nec nomine veniunt. Iam hæc tanta locorum immensitas, intra se natura, & arte manūque ita concluditur, ut arcem referat, muro fossa & aggeribus anxie munitam, & illic præcipue tutam, vbi erat hosti magis obnoxia, nam mare geminum quo ab ortu & austro alluitur, cingunt perpetuæ insulæ, & cæci scopuli, moleque arenarum, & proiecta in aquas acumina rupium, tam dense continua ut naues bellicæ cogantur procul abstinere, piscatoriæ extremo periculo locum tentent, quod eum fluctus æstuantis reciprocatio, & torrentes vndarum accessus & recessus, infamem naufragiis fecerint. Quæ si parum tutos externo ab hoste Sinas illa ex parte munit, tuetur illos insani Tiphonis rabies illic violentior quàm toto alijs oriente, qui Tippo ab iis propterea, hoc est ventus magnus ex prærogatiua furendi ac nocendi vocatur; nam sæpe correptas sublime attollit etiam onerarias, carina vix vndas lambente, contortasque in littus comminuit. Ad hæc mare procellis decussatum, quasi multa inter se pugnancia maria committit. Horis enim quatuor & viginti, tanta est formidabilis venti vis, nautici gnomonis quadrantes omnes obit, totumque horizontem circulo integro tempestatum inuoluit. Sic ergo à mari egregie tutos, cingit ab occasu catena montium, qua confines arcetur, in regna quidem plurima diuisa, sed quæ iunctis etiam viribus, mouere in Sinas nihil valeant, multo minus seorsum singula; numeratur in iis regnum Anan (quod Cocincinam, & Tunchin complectitur) Pegu, Mien, Laum, Tibetum, diu pro Cataio perperam creditum, aliisque non paruo numero, propius longiusq; femora. Restabat tractus septentrionalis, minus cæteris ab hoste securus, vbi Sinis imminet Tartari, suntque illis præcipue metuendi; etsi enim multum & situ & animis inter se distracti, sed multitudine innumerabiles. & vbi de Sinis agitur, omnes concordibus inimicitijs in eos infensi. Hac illos defendunt Sciami deserta squalore sterili & immanibus arenis non modo inhospita; sed etiam inuia, cum mensē ut ferunt, integro ad ea sit opus; hæc circuitu vario longa curuantur in spatia, & regni Tibeticius è regione incipiunt toto latere superato, in ortum flectunt, Sinas radunt, eosque ab Tartaris Salamandæ, & Taj discernunt; inde Septentrionem versus tendunt & incerto exitu clauduntur. Quanquam, & hos, & alios Tartaros Niuchenses maximè qui Chini appellantur, verguntque ad ortum, defendunt ab se mirabili opere Sinenles. Muro nempe illo fama celebri decantato, de quo hic necessariò dicendum. Caput

5.
Murus inter
Sin. & Tar-
taros.

familiæ regis Cin antiquissimæ & illustrissimæ, Princeps fuit armorum gloria, & magnificentia operum apud Sinas nemini secundus, eumque Literati habent perpetuo in ore, is aut somnio monitus, aut vaticinio, aut forte veriùs, sagacitate mentis eximie prouida, præsensit Tartaros, ut primum faueret occasio, irruptionem in Sinas facturos, & inundaturos totum imperium. Præfensione